

Prof. Dr hab. n. med. Tomasz Urbanek
Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Chirurgii Naczyń,
Angiologii i Flebologii
Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice

Katowice 13. Maja 2021

RECENZJA

**w postępowaniu o nadanie tytułu dr habilitowanego nauk medycznych
dr n. med. Sadeghowi Toutouchi, adiunktowi Kliniki Chirurgii Ogólnej,
Endokrynologicznej i Chorób Naczyń Warszawskiego Uniwersytetu
Medycznego**

1. Dane podstawowe

Dr n. med. Sadegh Toutouchi uzyskał w 1988 roku dyplom lekarza medycyny na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie, a w 2003 roku stopień doktora nauk medycznych. Dr Toutouchi posiada specjalizację z chirurgii ogólnej oraz chirurgii naczyniowej, zawodowo związany jest z Kliniką Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Chorób Naczyń Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego gdzie od 2000 roku zatrudniony jest na stanowisku adiunkta.

Recenzje sporządzono w oparciu o nadesłaną dokumentację odnoszącą się do dotychczasowych dokonań dr S. Toutouchiego oraz materiały dotyczące zgłoszonego osiągnięcia naukowego będącego cyklem powiązanych ze sobą 4 prac objętych wspólnym tytułem „Współczesne problemy leczenia chirurgicznego guzów nadnerczy i zmian pozanadnerczowych”.

Poza przedstawionym do oceny osiągnięciem naukowym naukowym obejmującym 4 prace (łącznie IF 4 prac w ramach osiągnięcia naukowego

wynosi 8.398) dr Toutouchi jest współautorem 9 prac oryginalnych z IF oraz 17 prac oryginalnych w czasopismach bez IF jak również 14 opisów przypadków.

W okresie po uzyskaniu tytułu doktora nauk medycznych, dr Toutouchi w istotny sposób zwiększył swój dorobek naukowy. IF z oryginalnych pełnotekstowych prac naukowych 23.33 oraz 15,648 z opisów przypadków w czasopismach z IF – wszystkie prace w czasopismach z współczynnikiem oddziaływania opublikowane zostały po doktoracie. Łączny IF na dzień 02.06.2020, zgodnie z wykazem zawartym w analizie bibliometrycznej 38,983. Liczba cytowań z bazy Scopus z dnia 02.06.2020 = 599, indeks Hirscha = 6.

W okresie przed uzyskaniem tytułu dr n. med. dr Toutouchi był współautorem 11 prac oryginalnych i jednego opisu przypadku. Dr Toutouchi był również współautorem 7 streszczeń prac wygłoszonych na zjazdach zagranicznych oraz 11 na zjazdach krajowych. Po uzyskaniu tytułu dr nauk medycznych dr Toutouchi jest autorem 13 prac z łącznym IF = 23.33 – wśród tych 13 prac cztery stanowią prace wchodzące w skład zgłoszonego osiągnięcia. Łączny IF 4 prac stanowiących spis prac odnoszący się do zgłoszonego osiągnięcia wynosi 8,398; w 3 ze zgłoszonych prac dr Toutouchi jest pierwszym autorem, w czwartej jest jednym z współautorów.

W okresie po doktoracie, poza 13 pracami w czasopismach z IF dr Toutouchi opublikował 13 opisów przypadków w czasopismach z IF z łącznym IF 15,649 oraz 6 w czasopismach bez IF. Jest również współautorem jednej pracy poglądowej i dwóch rozdziałów w monografiach. Po uzyskaniu tytułu dr n. med. dr Toutouchi był również współautorem 3 streszczeń prac wygłoszonych na zjazdach międzynarodowych oraz 11 na zjazdach krajowych

Analizując dorobek Kandydata w okresie od uzyskania tytułu doktora nauk medycznych, w zakresie prac oryginalnych jest on pierwszym autorem publikacji w 3 przypadkach, drugim autorem w 7 przypadkach. W opisach przypadków opublikowanych po doktoracie, dr Toutouchi jest pierwszym autorem w 5 przypadkach, drugim w 7.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

W skład zgłoszonego z wnioskiem osiągnięcia naukowego pt. „Współczesne problemy leczenia chirurgicznego guzów nadnerczy i zmian pozanadnerczowych“ wchodzi cykl powiązanych ze sobą 4 prac z sumarycznym IF = 8.398, w których w 3 przypadkach dr Toutouchi jest pierwszym autorem a w jednej współautorem pracy wieloosrodkowej, w której w spisie autorów umieszczono 22 nazwiska. Zgłoszony przez Kandydata cykl prac jest w opinii recenzenta wynikiem wieloletnich wcześniejszych zainteresowań w tym kierunku, jak również opisanych w szergu wcześniej opublikowanych prac osiągnięć w tym obszarze (dorobek Kandydata poprzedzający 4 prace zgłoszone jako osiągnięcie i nawiązujący do tematyki leczenia guzów nadnerczy, jak również leczenia laparoskopowego zmian przestrzeni zaotrzewnowej, w tym patologii nadnerczy omówiłem w punkcie 3 recenzji poniżej – dorobek ten koresponduje z późniejszymi osiągnięciami Kandydata zgłoszonymi w ramach cyklu prac opisujących osiągnięcie.

Celem podjętych badań była ocena skuteczności leczenia chirurgicznego z zastosowaniem adrenalectomii częściowej i całkowitej. W materiale ocenie poddano chorych operowanych zarówno klasycznie, jak i techniką laparoskopową, która obecnie stanowi zasadniczy sposób leczenia powyższej grupy pacjentów w ośrodku, w którym pracuje Kandydat.

W pracy pt „Lateral laparoscopic adrenalectomy in patients with previous abdominal surgery – single centre experience“ (2018r; IF 1,147), ocenie poddano możliwości i bezpieczeństwo leczenia laparoskopowego guzów nadnerczy u pacjentów poddanych wcześniejszym interwencjom w zakresie jamy brzusznej. W badanym materiale (150 chorych po wcześniejszych zabiegach chirurgicznych z 519 poddanych laparoskopowej adrenalectomii w ośrodku) nie stwierdzono zwiększonego ryzyka konwersji z powodu zrostów, a niewielki odsetek reoperacji wynikał jedynie z powodu krwawienia z łoży po usuniętym nadnerczu, a nie trudności z wykonaniem zabiegu powodowanych wcześniejszą interwencją chirurgiczną. Powyższe obserwacje zwiększają szansę na dostęp do małoinwazyjnego leczenia (laparoskopowego) dla chorych wymagających leczenia chirurgicznego patologii nadnerczy w populacji chorych, którzy wcześniej poddani zostali leczeniu operacyjnemu w obrębie jamy brzusznej.

Kolejna praca „Surgical treatment of abdominal paraganglioma“ (2019; IF 1,52) odnosi się do problemów terapeutycznych związanych z relatywnie rzadką patologią przestrzeni zaotrzewnowej, jaką jest wychodząca zwykle z układu współczulnego paraganglioma. W pracy oceniono możliwości leczenia zarówno chirurgicznego, jak i laparoskopowego tej grupy chorych operowanych w ośrodku, w którym pracuje dr Toutouchi. 60% chorych leczono przy pomocy otwartych zabiegów chirurgicznych pozostałych chorych laparoskopowo, oceniając ryzyko powikłań leczenia. W oparciu o przyjęte kryteria kwalifikacji, metodę otwartą uzano za preferowaną i związaną ze zmniejszonym ryzykiem powikłań w przypadku guzów zlokalizowanych między żyłą główną dolną a aortą, w szczególności na poziomie naczyń nerkowych.

W pracy „Adrenal sparing surgery for a hormonally active tumor – a single centre experience (2020; IF 1,52) dr Toutouchi ocenie poddał możliwość, skuteczność i bezpieczeństwo oszczędzającej laparoskopowej adrenalektomii, dającej potencjalne szanse na uniknięcie pozabiegowej jatrogennej niedroczynności nadnerczy w tej grupie pacjentów. W pracy przeanalizowano wskazania i możliwości leczenia zabiegowego uwzględniając również chorych z zespołem Conna. Zgodnie z wnioskami z badań ujętymi w pracy, oszczędzająca laparoskopowa adrenalektomia powinna być zabiegiem wykorzystywanym znacznie częściej w przypadku leczenia ograniczonych zmian w obrębie nadnerczy. Dodatkowo, w przypadku zmian obustronnych, wykonanie zabiegu oszczędzającego po jednej stronie potencjalnie zapobiega konieczności hormonalnej substytucji pacjenta a pozostała część mięszu odzyskuje właściwą wymaganą funkcję hormonalną do 6 tygodni. .

Praca „Retinal arterial remodeling in patients with pheochromocytoma or paraganglioma and its reversibility following surgical treatment“ (2020; IF 4,209) opisuje wyniki niezwykle ważnego badania wykazującego że podwyższony poziom katecholaminy powoduje przebudowę ściany tętnic siatkówki. Badanie to, ze względu na charakter i oceniane parametry, było badaniem interdyscyplinarnym, a jego wyniki wskazują że remodeling tętnic siatkówki u chorych z guzem chromochłonny/pryzwojakiem zależny jest od nadmiaru katecholamin, a nie jest związany z występowaniem izolowanego

nadcisnienia tętniczego – remodeling ten jest również odwracalny po usunięciu guza chromochłonnego. Swój udział w ww pracy Kandydat ocenił w zakresie: przeprowadzenie operacji, zebrania materiału klinicznego i prowadzenia obserwacji odległej. Praca, jak wspomniano wielośrodkowa, wymagała niewątpliwie interdyscyplinarnej współpracy, co tłumaczy udział szeregu ośrodków specjalizujących się w różnych specjalnościach. Nie byłaby ona jednak możliwa bez uzyskania materiału pochodzącego z ośrodka (Klinika Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Nczyniowej) i bezpośredniego aktywnego udziału Kandydata w prowadzeniu powyższych badań, wykonaniu zabiegów, jak i obserwacji chorych. Wnioski z pracy pozostają niezwykle istotne w aspekcie klinicznym dla grupy chorych, których przedmiotem było powyższe doniesienie - pacjentów ze zmianami w obrębie tętnic siatkówki w przebiegu pheochromocytoma.

Jak wspomniałem wcześniej cykl prac odnoszących się do zgłoszonego do oceny osiągnięcia koresponduje i jest naturalną konsekwencją wcześniejszych dokonań dr n. med. S. Toutouchi w tematyce dotyczącej leczenia patologii nadnerczy. W poprzednio opublikowanych pracach zarówno w czasopismach z IF jak i nieposiadających współczynnika oddziaływania dr Toutouchi poruszył i poddał ocenie szereg istotnych zagadnień związanych z diagnostyką i leczeniem wspomnianych schorzeń w oparciu o doświadczenie jednego z wiodących w tym zakresie w kraju ośrodków, jak i zdobywane w ciągu wieloletniej pracy w specjalistycznej Klinice doświadczenie własne.

Cykl 4 prac Kandydata zgłoszonych jako osiągnięcie w ramach wnosi nowe informacje istotne z punktu widzenia postępowania z chorymi z patologią nadnerczy i guzów zaotrzewnowych wymagających leczenia chirurgicznego. Ze zgłoszonych w ramach osiągnięcia prac wynikają praktyczne wnioski zwiększające możliwości terapii zabiegowej, w tym leczenia laparoskopowego, patologii, których dotyczą badania jak i mające niewątpliwie wpływ na bezpieczeństwo stosowania tego rodzaju leczenia.

Podsumowując, moja ocena prac stanowiących osiągnięcie naukowe, jak również ocena całego osiągnięcia jest pozytywna. Uzyskane informacje i wyniki badań mają istotne znaczenie z punktu widzenia potencjalnych implikacji terapeutycznych.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego.

W dorobku Kandydata po uzyskaniu tytułu doktora nauk medycznych, poza cyklem prac zgłoszonych jako osiągnięcie naukowe, wyróżnić można kilka istotnych tematów badawczych. Podkreślić w tym miejscu jeszcze raz należy znaczny wzrost dorobku i liczby prac w okresie po uzyskaniu tytułu dr. n. med – w tym znaczącą liczbę prac w czasopismach z współczynnikiem oddziaływania (IF) zarówno oryginalnych, jak i opisów przypadków w okresie po doktoracie – 13 prac oryginalnych (w tym 9 poza zgłoszonym osiągnięciem) i 13 opisów przypadków w czasopismach z IF.

Zdecydowanie wiodącym i nawiązującym do tematyki prac zgłoszonych jako osiągnięcie, jest szereg prac dotyczących diagnostyki i leczenia chorób nadnerczy.

W zakresie diagnostyki guzów nadnerczy oraz innych guzów przestrzeni zaotrzewnowej Kandydat porusza w swoich publikacjach problem wykorzystania badania PET/CT w ocenie tego rodzaju patologii (Eur J Nucl Med Mol Imaging. 2014; Clinical Nuclear Medicine 2014). Kolejne doniesienie dotyczące zagadnień diagnostycznych guzów nadnerczy opisuje wyniki cewnikowania żył naddnerczowych w celu pobrania próbek krwi w diagnostyce pierwotnego aldosteronizmu (Kardiologia Polska 2017)

W zakresie leczenia chirurgicznego guzów nadnerczy publikacje których współautorem jest dr Toutouchi odnoszą się między innymi do skuteczności leczenia zmian o charakterze pheochromocytoma (Central European Journal of Urology 2014; Central European Journal of Medicine 2014; Open Medicine 2015).

Szczególnie istotne w aspekcie zwiększenia możliwości, skuteczności i bezpieczeństwa leczenia guzów nadnerczy są osiągnięcia dotyczące leczenia laparoskopowego guzów nadnerczy. W 2007 roku dr Toutounachi opisał przypadek pierwszej w Polsce oszczędzającej laparoskopowej adrenalektomii u pacjentki z pierwotnym hyperaldosteronizmem. Dużym wyzwaniem dla zespołu leczącego był również przypadek opisanej przez Kandydata w 2018 roku przypadek leczenia laparoskopowego pacjentki z zespołem Cushinga w zaawansowanej ciąży, jak również laparoskopowa adrenalektomia u pacjenta z odwróceniem trzewi (2012 r), czy też podobny zabieg u chorego z 12 cm

guzem nadnercza (2012 r), których opisy przypadków znajdujemy w dorobku dr Toutounchi. W 2015 roku dr Toutounchi przedstawił wyniki ośrodka, jak również przegląd literatury dotyczący laparoskopowego usunięcia nadnerczy z powodu przerzutów raka pęcherza moczowego (Magyar Sebeszet 2015), jak również był współautorem pracy odnoszącej się do wyników własnych leczenia laparoskopowego torbieli nadnerczy (Endokrynologia Polska 2015). Problem leczenia torbieli nadnerczy w oparciu o analizę materiału własnego ośrodka omawia również praca z roku 2018 (Videosurgery and Other Miniinvasive Techniques 2018), której wnioski sugerują że laparoskopowa resekcja torbieli może być zalecana jako metoda leczenia tych patologii, a w przypadku wykonywania przez doświadczony zespół wiąże się ona z niskim ryzykiem pozostawienia zmian patologicznych w nadnerczach.

W 2017 uwagę zwraca praca przedstawiająca ocenę wyników ośrodka warszawskiego w zakresie laparoskopowej adrenalektomii z powodu guzów nowotworowych nadnercza, w której kandydat jest drugim autorem (Endokrynologia Polska 2017). Materiał omówiony w pracy dotyczy 245 adrenalektomii wykonanych w ciągu 4 lat, a niezwykle istotnym wnioskiem wynikającym z badań jest potwierdzenie faktu że andrenalektomia laparoskopowa jest nie tylko bezpieczną i skuteczną metodą leczenia nowotworów nadnerczy, ale również obserwacja że w przypadku wykonywania zabiegu przez doświadczony zespół chirurgiczny, doszczętność onkologiczna laparoskopowej adrenalektomii jest porównywalna z metodami klasycznych zabiegów operacyjnych. Istotnym uzupełnieniem tej obserwacji jest również opracowanie opublikowane z udziałem dr Toutounchi'ego w roku 2018 dotyczące problemów diagnostycznych i leczniczych związanych a guzami nadnerczy o charakterze incydentaloma, w którym uwzględniono materiał ośrodka w którym pracuje Kandydat (Open Medicine 2018). Także w 2018 roku dr Toutounchi (jako drugi autor publikacji) opublikował wyniki jednostronnej laparoskopowej adrenalektomii u pacjentów z niezależną od ACTH hiperkortyzolemią i subklinicznym zespołem Cushinga, dowodząc że laparoskopowa, przezotrzewnowa adrenalektomia jest skuteczną i bezpieczną opcją leczenia pacjentów z hiperkortyzolemią niezależną od ACTH. Problem bezpieczeństwa i przygotowania okołozabiegowego pacjentów z guzami nadnerczy o charakterze pheochromocytoma porusza

również praca opublikowana w Kardiologii Polskiej w roku 2017 na temat wykorzystania phenoxybenzaminy i doxazosyn w tym wskazaniu.

Kolejnym tematem badawczym w dorobku Kandydata są zagadnienia związane z leczeniem zabiegowym zwężenia tętnic szyjnych (kandydat posiada specjalizację zarówno z chirurgii ogólnej jak i chirurgii naczyniowej). Badania w tym zakresie Kandydat prowadził już przed uzyskaniem tytułu dr n. med. (9 prac), kontynuował je również dalej po doktoracie (praca opublikowana w European Journal of Vascular and Endovascular Surgery 2005 r – IF = 2.026).

W zakresie tematyki związanej z chorobami naczyń obwodowych i ich leczeniem zabiegowym dwie opublikowane prace w tym zakresie znaleźć możemy w dorobku Kandydata przed uzyskaniem tytułu dr n. med. (PPCH 1997; PPCH 1997). Kolejne prace w tym obszarze opublikowane po doktoracie dotyczyły postępowania chirurgicznego w urazach klatki piersiowej (PPCH 2007) oraz tętniaków zespoleniowych po rekonstrukcjach naczyniowych (PPCH 2013; PPCH 2014).

Wartym wspomnienia w ocenie dorobku Kandydata są również dwie prace odnoszące się do leczenia chirurgicznego oraz naczyniowego u chorych po 80 roku życia (PPCH 2007; PPCH 2010).

W dorobku Kandydata znaleźć możemy również szereg interesujących opisów przypadków klinicznych w tym 13 w czasopismach z IF oraz 6 w czasopismach bez IF w okresie po uzyskaniu tytułu dr n. med.

4. Współpraca krajowa i międzynarodowa, staże zagarnicnie

W dostarczonym do oceny autoreferacie nie znalazłem informacji o fakcie pozyskania i prowadzenia przez Kandydata projektów/grantów uzyskiwanych w drodze konkursu.

W zakresie współpracy wielośrodkowej, w tym zagranicznej - Kandydat uczestniczył w wielośrodkowym badaniu Klinicznym z randomizacją (ACST -1) dotyczącym leczenia zabiegowego zwężenia tętnicy szyjnej.

Od 2013 roku wspólnie z Kliniką Nadciśnienia Tętniczego Narodowego Instytutu Kardiologii brał udział w realizacji prac badawczych w ramach współpracy międzynarodowej z ośrodkami w Niemczech (Technische Universität Drezno; Ludwig Maximilians Universität Monachium), w Holandii (Universitair Medisch Centrum St Radboud, Nijmegen) oraz we Włoszech (Uniwersytet w Turynie). Wśród innych ośrodków krajowych z którymi współpracuje Kandydat wymienić należy współpracę z Kliniką Patofizjologii i Endokrynologii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Zabrze oraz Oddziałem Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych w Rybniku oraz Kliniką Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

W zakresie diagnostyki i leczenia zespołu Cushinga współpracował z oddziałem neurochirurgii w Sari (Iran) - staże zagraniczne w latach 2010, 2011 i 2014

5. Działalność dydaktyczna, organizacyjna

Dr Toutouchi prowadzi zajęcia ze studentami Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w ramach swojego pensum, jest również promotorem licznych prac licencjackich. W latach 1993 – 2016 brał udział w pracach komitetów organizacyjnych 9 konferencji i kongresów (w większości spotkań o zasięgu międzynarodowym)

6. Podsumowanie

Moja ocena aktywności naukowej, zawodowej i dokonań Pana dr n. med. Sadegha Toutouchi oparta o przedstawione materiały i ocenę zarówno zgłoszonego wraz z wnioskiem osiągnięcia naukowego, jak i pozostałego dorobku Kandydata jest pozytywna i wysoka. Dorobek naukowy, tak w wymiarze ilościowym, jak i jakościowym, znacząco powiększony po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk medycznych, spełnia moim zdaniem wymogi stawiane kandydatom do tytułu dr habilitowanego. Wieloletnie zainteresowania problematyką leczenia zabiegowego patologii nadnerczy, szczególnie w zakresie możliwości leczenia laparoskopowego tego rodzaju schorzeń zaowocowały szeregiem prac, których jest współautorem (w dużej części opublikowanych w czasopiśmie z IF), jak również cyklem prac

zgłoszonych jako osiągnięcie. Podkreślić należy fakt że Kandydat podejmował i podejmuje w swoich badaniach trudne problemy kliniczne dotyczące leczenia patologii gruczołów nadnerczowych, jak również zmian przestrzeni zaotrzewnowej. Zgłoszony do oceny cykl 4 prac oceniam wysoko a informacje z przedstawionych wyników badań dostarczają nowych danych mających istotne implikacje kliniczne i terapeutyczne.

W oparciu o przedstawione argumenty uważam, że Pan dr n med. Sadegh Toutouchi w pełni zasługuje na uzyskanie tytułu doktora habilitowanego nauk medycznych. Dlatego też zgłaszam do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o kontynuowanie postępowania w sprawie nadania Panu dr n. med. Sadeghowi Toutouchi tytułu naukowego doktora habilitowanego.

Prof. dr hab. n. med. Tomasz Urbanek
Specjalista chirurgii nacz.
chirurgii ogólnej i angiologii
5178980

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej,
Naczyń, Angiologii i Flebologii
40-635 Katowice, ul. Złotowa 45/47
tel. 32 35 08 198; fax 32 202 95 77